DE OOSTPOST.

LETTERKUNDIG, WETENSCHAPPELIJK EN COMMERCIEEL

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD.

PRIJS VAN INTEEKENING.

Voor den geheelen jaargang voor Soerabaya f 15.—
Idem franco per post. „ 17.—
Voor den eersten halven jaargang voor „ „ 7.50
Idem franco per post. „ 9.—
De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*.

DONDERDAG 29 JANUARIJ.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

De prijs der ADVERTENTIEN is f 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentien met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

No. 9. VERANTWOORDELIJKE UITGEVERS E. FUHRI & CO, TE SOERABAYA. 1857.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT

Van den 24sten Januarij 1857, N°. 7.

Civiel Departement.

BENOEMD:

Tot resident van Palembang, de resident der Padangsche Bovenlanden (Sumatra's Westkust) P. T. Couperus.

Tot president van den raad van justitie te Samarang, de officier van justitie bij den raad van justitie te Soerabaija mr. J. H. Coster.

Tot tweeden kommies bij de algemeene boekhouding bij den direkteur van financien, de eerste klerk aldaar J. Young.

BIJ 'S LANDS BURGERLIJKE OPENBARE WERKEN.

Tot opzigter der eerste klasse, de opzigter der tweede klasse J. C. Heijer; met bepaling dat hij werkzaam zal zijn en verblijf houden te Makasser.

Tot opzigter der tweede klasse, de opzigter der derde klasse W. P. Brandes; met bepaling dat hij werkzaam zal zijn in de residentie Soerabaija.

WEDER GEPLAATST:

Als kontroleur der eerste klasse bij het kader der landelijke inkomsten en kultures, de ambtenaar op wachtgeld L. H. van der Ven.

GOEDGEKEURD:

Dat door den Direkteur der Kultures

IS OVERGEPLAATST:

Uit de residentie Preanger Regentschappen naar de residentie Tagal, de kontroleur der tweede klasse bij het kader der landelijke inkomsten en kultures mr. F. C. A. van Citters.

Schutterijen, enz.

BIJ DE SCHUTTERIJ TE SAMARANG.

ONTSLAGEN:

Op hun verzoek, eervol, wegens vertrek, de kapitein mr. A. J. W. Cornets de Groot en de tweede luitenants C. van Lennep en mr. J. H. Waller Diemont.

BENOEMD:

Tot kapitein, de eerste luitenant H. de Vogel.

Tot eersten luitenant, de tweede luitenant J. A. Waltenberg.

Tot tweeden luitenant-auditeur, mr. C. J. F. Mirandolle, advokaat en prokureur bij den raad van justitie aldaar.

Militair Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, met behoud van pensioen, de inlandsche tweede luitenant der infanterie Doewadja.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Vrijdag den 30sten Januarij.

Voor de toko van den heer D. D. van Boeckholtz in de Chin. kamp (Bibis).

Op Zaturdag den 31sten Januarij.

Voor 's Lands Algemeene pakhuizen alhier.

Op Dingsdag den 3den. Februarij.

Voor de woning van den deurwaarder bij den Raad van Justitie C. F. Damwijk in de stad.

Op Woensdag den 4den Februarij.

Voor de woning van den heer J. A. Nicolai te Kalimaas.

OPROEPING VAN CREDITEUREN.

In de *Javasche Couranten* van 17 en 21 Januarij no. 5 en 6 worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de weeskamer te Batavia: W. C. de Joode, J. de Waal, J. van der Hoorn, A. Schaeffer, en D. Le Febure.

Door de weeskamer te Samarang: worden bij deze opgeroepen alle onbekende schuldeischers alsmede de erfgenamen en verdere belanghebbenden in de nalatenschappen van wijlen François Wouters, Jacob Keller, Nicolaas Cretien, Martinus Karel Veldhuijs, gepensioneerde militairen, Hendrik Pieters, Pieter Jacobus François Johan Martin, gepensioneerd kapitein der infanterie, Wilbelm Becker, Hassel Haagsma, in leven civiele geneesheer te Rembang, de chinezen Oeij Kong Kouw en Tan Tien, de arabieren Said Adie bin Salim bin Saleh bin Sech Aboe Bakar, Sech Awal bin Abdulla bin Diah en Sech Said bin Abdulla Aladjam;

ten einde op Maandag, den 26sten Januarij 1857, des morgens ten 10 ure, in het locaal der weeskamer tegenwoordig te zijn bij de aflegging van rekening en verantwoording van het door de kamer gevoerd beheer in opgemelde nalatenschappen en de door haar voor te stellen rangschikking der schuldeischers, voor zoo verre het bedrag der nalatenschappen toereikend zal zijn.

Door de weeskamer te Soerabaija: worden bij deze opgeroepen de bekende en onbekende schuldeischers in de boedels van wijlen J. K. E. baron van Lawick van Pabst, J. van den Berg, de weduwe Sagorilla, geboren Casters, Sech Oemar bin Awal Gaderan en Abdulla Alias Pa Karidja, ten einde op Zaturdag, den 31sten Januarij 1857, des morgens ten 10 ure, ter vergaderzaal der weeskamer alhier tegenwoordig te zijn bij de aflegging der rekening en verantwoording van het door haar in die boedels gevoerd beheer.

Door de Testamentaire Executrice te Batavia: van wijlen Dirk Anthonius Varkevisser.

Door de weeskamer te Samarang: van wijlen Adriaan Jean Motta en dezelfs huisvrouw Catharina van Amstel, Geertruida van Doorn, weduwe van den 1sten luitenant Challa, Charles Blankaert, Hendrik Kevern en James Gibson.

Ingevolge bevelschrift van den 9den Januarij 1857, verleend door den regter commissaris in het faillissement van wijlen Nicolaas Jacobus Heere, roept de weeskamer te Samarang, als belast met de curatele des boedels, op, de bekende en onbekende schuldeischers, de bevoorregten en de pand- of hypotheek hebbenden daaronder begrepen, van eene nadere verificatie der schuldvorderingen in dat faillissement, welke zal plaats hebben op Donderdag den 5den Maart 1857 des voormiddags ten 9 ure, in de gewone vergaderzaal van den raad van justitie alhier, onder voorzitterschap van genoemden regter commissaris.

In opvolging van het bepaalde bij art. 1036, in verband tot art. 1130 van het burgerlijk wetboek, worden door deze opgeroepen alle bekende en onbekende schuldeischers in de nalatenschap van wijlen den alhier gewoond hebbenden, doch te Malang op den 28sten October 1855 abintestato overledenen heer Ernst Rock, in leven gepensioneerd kapitein en koopman, om op Woensdag den 11den Februarij a. s. des morgens ten 10 ure, ten huize van den agent der Soerabaijasche weeskamer te Kedirie F. Mente, tegenwoordig te zijn bij de aflegging van rekening en verantwoording van het door hen gevoerd beheer in opgemelde nalatenschap en de door haar voor te stellen rangschikking, voor zoo verre het bedrag dier nalatenschap toereikend zal zijn.

ADVERTENTIEN.

VENDUTIE.

Door de weeskamer zal op *Vrijdag den 6den Februarij aanstaande* voor de toko van G. BEHREND, vendutie worden gehouden van diverse TOKO GOEDEREN, waaronder DAMES ARTIKELEN, zullende de toko op *Dingsdag* en *Woensdag* te voren geopend worden en de te verkoopen goederen voor het publiek te bezigtigen zijn.

SOERABAYA, *De Secretaris der Weeskamer,*
27 Januarij 1857. (57) PLOEGMAN.

DE INVLOED VAN DE MAAN OP HET WEÊR.

Is de maan dan nu eene weêrmaakster — of is zij het niet?

Er bestaat daarover in onze dagen voortdurend verschil van meening tusschen de sterre- en natuurkundigen en het gros der menschen, en het is niet te ontkennen, dat sommige geleerden van vroeger tijd zelve aan de dwaling voedsel hebben gegeven. Onder de Grieken beweerde THEOPHRASTUS, dat de nieuwe maan over 't algemeen slecht weder aanbrengt. PLUTARCHUS schreef aan haar schijnsel eene overgroote vochtigheid toe. Onder de Romeinen was het PLINIUS, die de wachtster van onze aarde voor zulk eene lastige moeial hield, dat het naar zijn oordeel zeer geraden was haar naar de oogen te zien en zich naar haar te schikken, wilde men in zijne hoop niet teleurgesteld worden. Zoo beweert hij, dat men om eene hen op eijeren te zetten, de nieuwe maan moet afwachten, dat die tijd meê de geschiktste is voor het zaaijen van linzen; boonen daarentegen vereischten volstrekt eene volle maan. Dergelijke voorbeelden zouden we nog met onderscheidene kunnen vermeerderen, maar al zulke voorschriften en stellingen verdienen geen vertrouwen, zoodra men er geen' redelijken grond voor kan ontdekken, ten zij althans naauwkeurige en onbevooroordeelde waarnemingen, al mag dan ook de reden in 't verborgen blijven, daarvoor voldoenden waarborg geven, want magtspreuken en gezag gelden in de wetenschap der Natuur hoe langer hoe minder. Ondervinding nu en redenering beiden, kennen aan de maan geenszins zulk een' invloed toe als een overoud en algemeen verspreid volksgeloof haar toedicht — een volksgeloof, dat ja bijkans overal een burgerregt heeft verkregen, maar waarop het toch van nader bij beschouwd, geen de minste aanspraak heeft.

Intusschen vele mijner lezers zullen het welligt niet zoo hartelijk toestemmen, der er op het aandeel onzer maan aan de gesteldheid van het weder, aan de groeikracht en ontwikkeling van planten en dieren, zoo heel veel valt af te dingen, als latere overweging en onderzoek geleerd hebben. Het is daarom misschien niet ongepast de voornaamste redenen bloot te leggen, waarop die meening berust.

Laat ons alzoo eens nagaan, van welken aard de werking zij, die onze wachtster op den ons omringenden dampkring zou kunnen uitoefenen. Wij weten van geen andere dan van hare stoffelijke aantrekking en van het licht dat zij afzendt. Beschouwen we vooreerst de aantrekking. Bekend is het, dat daarin de voorname oorzaak is gelegen van eb en vloed, zoodat de sterrekundigen de hoofdomstandighe-den van dat belangrijk verschijnsel uit de betrekkelijke standen van zon en maan met opzigt tot onze aarde geredelijk weten af te leiden. Het ware dus niet te verwonderen, bijaldien niet enkel het water, dat de oppervlakte van onzen aardbol mede uitmaakt, maar ook de luchtzee, waarvan die oppervlakte de bodem is, ten gevolge van de aantrekking der maan evenzeer aan een rijzen en dalen onderhevig ware. Proefondervindelijk moet men hier omtrent zich kunnen vergewissen met behulp van een' barometer. Met dit werktuig toch wordt de drukking der lucht gemeten, en zal alzoo die drukking, bij eene eenigzins merkbare aantrekking van onzen dampkring door de maan, tijdens hare doorgangen door den middagcirkel moeten blijken meer te bedragen, dan als zij aan den gezigteinder zich bevindt. De Engelsche zeeofficier SABINE heeft daarop bijzonder de aandacht gevestigd en in 1840 zulke waarnemingen in het werk gesteld op het eiland St. Helena, dat door zijne afgezonderde ligging midden in zee daartoe uitnemend geschikt scheen. En inderdaad is de aantrekking der maan daarbij ontegenzeggelijk aan het licht gekomen, evenwel tot zulk eene hoogst onbeduidende waardij, dat de weêrsgesteldheid, voor zooverre die eb en vloed, door haar in de luchtzee teweeggebragt, aangaat, daarvan zeer zeker geen' den minsten *merkbaren* invloed kan ondervinden. Het verschil in barometerstand toch door de maansaantrekking alleen veroorzaakt, beliep ten hoogste 1/100 streep.

Valt er aan zulk eene aantrekking, hoe weinig ze zich

VENDUTIE

Op den 9den Februarij e. k.

Ten huize van den Heer MULOCK HOUWER, van nieuwe massief-mahonyhouten MEUBELS, als STOELEN, TAFELS, BANKEN, ÉTAGÈRES, KNAPEN, KASTEN, EEN LEDIKANT, EEN WASCHTAFEL, met toebehooren, en hetgeen verder zal te voorschijn gebragt worden. (60)

VERTREK VAN SCHEPEN.

PASSAGE NAAR NEDERLAND

Wordt aangeboden met het dagelijks hier verwacht wordende Nederlandsch Barkschip *WILLEM BARENDS*, kapt. C. JASKI, welke in den loop der maand Februarij weder zal vertrekken.

Deze bodem met deszelfs ruime en luchtige kajuit, zeer doelmatig ingerigte hutten en voorzien van eenen geëxamineerden docter, biedt eene uitmuntende gelegenheid aan, voor den overtogt van passagiers.

Reflecteerenden gelieven zich te vervoegen bij

De Agenten,

(51) SCHIMMELPENNINCK & CO.

PASSAGE NAAR NEDERLAND

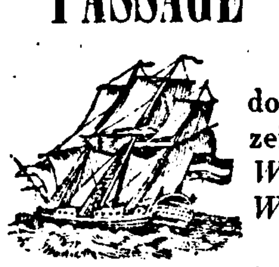

Wordt aangeboden met het zeer doelmatig ingerigte en uiterst snelzeilende Nederlandsche Barkschip *WITTE CORNELISZOON DE WITT*, kapitein L. KRUIJMEL.

Het schip is van voortreffelijke inrigtingen voorzien, voert eenen geëxamineerden docter en biedt zich zoowel voor den overvoer van familien als enkele personen bijzonder aan.

Bovengenoemde boden zal omstreeks het begin of medio Februarij tot vertrek van hier direct naar Nederland gereed zijn.

Nadere informatien te bekomen bij

De Agenten,

(40) RUYL CRAMER & CO.

PASSAGE NAAR NEDERLAND

Wordt aangeboden met het snelzeilend Nederlandsche Campagneschip *JOHANNA EN GEERTRUIDA*, kapitein C. FLENS, JOHZN.

Deze schoone bodem, voorzien van eene prachtig ingerigte Kajuit, een aantal allerdoelmatigste en ruime hutten, badkamer en overigens behoorlijk voor den overvoer van Passagiers uitgerust, voert een' geëxamineerden *Scheepsdocter*, en vermag derhalve zoowel aan familiën als enkele personen ten sterkste worden aanbevolen, zullende vermoedelijk omstreeks *medio Februarij* van *Pasoeroean* vertrekken.

Het plan der inrigting ligt bij de ondergeteekenden ter inzage en kan op aanvrage aan belangebbenden worden toegezonden.

Nadere informatiën zijn te bekomen bij den Gezagvoerder in het *Hotel Montoft* en bij

De Agenten,

(63) FRASER EATON & CO.

HET STOOMSCHIP PADANG.

Gezagvoerder SCHIPPER, vertrekt Zondag 1sten Februarij naar SAMARANG en BATAVIA. Adres bij

(65) W. CORES DE VRIES.

GEBOORTEN.

Bevallen van eene *DOCHTER* DIDERICHE CATO,

SOERABAYA, VAN DEN DUNGEN BILLE.

23 *Januarij* 1857. (53)

Bevallen van een *ZOON*, C. E. VAN DER ELST, geb. SCHIPPERS.

KANDANG DJATI, 25 *Januarij* 1857.

(PROBOLINGO.) (64)

Heden beviel voorspoedig van een welgeschapen *ZOON* vrouwe C. E. KUIJPERS, SCHULTZ.

SOERABAYA, *den* 29*sten Januarij* 1857. (62)

VERTREKKENDE PERSONEN.

J. A. KOLFF, naar Nederland. (39)

H. VAN DER WULP. (54)

TE HUUR TEGEN PRIMO MAART.

Het HUIS tegenover de toko van de ondergeteekenden. Te bevragen bij

(52) MARTENS & CO.

Gelden in leen te bekomen bij de Weeskamer te Soerabaya, *tegen* VERMINDERDE RENTE.

Namens de Weeskamer,

De Secretaris,

(58) PLOEGMAN.

WISSELS OP AMSTERDAM.

Bij (44) FRASER EATON & CO.

Naam- en Ranglijst der officieren bij de land- en zeemagt in Nederlandsch Indie. Voor het jaar 1857.

Contant voor *f* 2 rec., te bekomen, bij

(49) E. FUHRI & CO.

PAS ONTVANGEN

BIJ

MARTENS & CO.

Fraaije witte en Gecouleurde Parijsche HEMDEN.
Zwarte ZIJDEN en SATIJNEN MANTILLES.
LAMPEN KOUSJES in diverse grootte.
Fraaije KINDER KIELTJES.
BRACELETTEN NIEUW MODEL.
Fraaije Gouden HAARRINGEN.
WOLLEN TRICOT DAMESJAKJES. (61)

VELIJN SCHRIJFPAPIER

à *f* 4.— rec. de riem.

Voor concepten. Te bekomen bij

(56) E. FUHRI & CO.

ROODE VISCHJES en KANARIE-OLIE.

Bij (59) LEDEBOER & CO.

232ste

NEDERLANDSCHE STAATS-LOTERIJ.

De ondergeteekenden maken bekend dat de aangevraagde loten voor de 231ste geheel zijn uitverkocht en de ontbrekenden voor de bovenstaande trekking uit Nederland met deze mail zullen aangevraagd worden.

Degenen die daarvan alsnog willen voorzien worden, worden verzocht zulks voor het vertrek der mail den ondergeteekenden te doen weten. Voor dien tijd à *f* 85.— rec. Later à *f* 90.— rec.

(55) **E. FUHRI & CO.**

BATAVIA.

Bij dagorder van 10 Januarij is, door Z. E. de luitenant generaal, adjudant des konings in buitengewone dienst, commandant van het Oost Indisch leger, openlijk 's gouvernements tevredenheid betuigd aan den kapitein der infanterie P. J. C. van Hoeij Schilthouwer, commandant te Sintang den wd. assistent resident aldaar von Gaffron, den djoeragan der kruisboot No. 28, Norela en aan de geheele bezetting van Sintang, ter zake van hun lofwaardig gedrag, bij het afslaan van een op den 12 November 1856 viermalen herhaalden aanval eens overmagtigen vijands, bestaande uit Maleijers en Daijaks, op de nog niet gesloten versterking ter dier plaats, moetende die gelukkige uitslag toegeschreven worden, aan de door genoemden kapitein commandant genomen beleidvolle maatregelen, aan de koelbloedigheid en bedaardheid, waarmede de troepen zijne bevelen opvolgden, alsmede aan de krachtdadige medewerking van gezegden assistent-resident en djoeragan.

— Op den 10den dezer zeilde een te Banjermassing te huis behoorend schip, welks naam men ons niet heeft kunnen mededeelen, doch waarover zekere Mahomed Amin het gezag voerde, van Singapore, bestemd naar Batavia. Bij windstilte werd die bodem door sterken stroom, digt bij de Engelsche vestiging op dat eiland, op de klippen van Tanjong Bamban, nabij Batoe poetih, gedreven en vastgezet. Alle pogingen om het schip weder vlot te krijgen, bleven vruchteloos, waarop de gezagvoerder besloot eene sloep naar Singapore te zenden, ten einde hulp te erlangen. Van daar kwamen zes praauwen opdagen, die de passagiers, 62 hadjies, zoo mannen als vrouwen, allen in den Indischen Archipel te huis behoorende, en de 24 man sterke ekwipage, alsmede al wat gered kon worden, overnamen en behouden te Singapore aanbragten. Geen menschenleven is bij dat ongeluk verloren gegaan.

Bedoelde hadjies behoorden tot het aantal, dat Arabie in de op Ceilon gestrande *Jadoel Wadoet* (zie *Java-Bode* 31 December 1856) verlaten had. Met een Engelsche stoomboot waren zij van daar naar Singapore overgevoerd.

— Op heden zijn 31 Europesche militaire veroordeelden, met een detachement van 30 Europesche manschappen, onder het bevel van den 1sten luitenant, plaatselijke adjudant van Weltevreden, overgebragt aan boord van Z. M. fregat Prins Frederik der Nederlanden, kapitein ter-zee Spanjaard, ten einde met dien bodem naar Nederland, alwaar zij volgens de jongste deswege gemaakte bepalingen, hun straftijd moeten uitstaan, te worden overgevoerd.

— Ten gevolge eener verkeerde opgave is, in het grootste gedeelte van ons Nommer van Woensdag ll., medegedeeld, dat de verwacht wordende Landmail aan het opstoomen was. Bij nader berigt van het tegendeel schoot er slechts tijd over om in het te Batavia verspreid wordende eene betrekkelijke verandering te maken, Het voor Java bestemde gedeelte was reeds afgedrukt en kon dit derhalve niet meer plaats hebben. Tot heden is er alhier nog niets van de Landmail bekend, ook de Java-Post is, bij het ter perse leggen dezer, nog niet aangekomen. (*Java Bode.*)

PEKALONGAN. — Ten gevolge van de sedert 31 December 1856 alhier gevallen zware regens, bereikte het water in de rivieren, op den 5den Januarij, zulk eene hoogte, dat daardoor op vele plaatsen de groote postweg en acht bruggen min of meer beschadigd werden.

---

van wege de ijlheid der lucht hier dan ook doe gelden, niet te twijfelen, zoo vermindert ze noodzakelijk het vertrouwen op de uitkomsten uit twintigjarige waarnemingen van 1808—1828 van FLAUGERGUES te Viviers en uit latere van BOUVARD te Parijs verkregen, die een *lager* barometerstand tijdens de nieuwe en volle maan geven dan tijdens de kwartieren — uitkomsten, welke den beroemden ARAGO zelven eene werking deden vermoeden van anderen aard dan eene aantrekkende, waarmede dan ook dit slecht instemt, want volle en nieuwe maan moesten een' hoogen luchtstand, een' luchtvloed, eerste en laatste kwartier een' lagen luchtstand, eene luchtebbe te weeg brengen. Wat daarvan echter zij, zooveel is voldingend gebleken, dat het verschil in luchtdrukking, op rekening der maan te stellen, zoo uiterst gering is, dat een gewoon waarnemer er niet het minst van kan bespeuren.

Hetzelfde is van toepassing op een vermeend verband tusschen regen en tusschen de verschillende schijngestalten der maan, hetwelk SCHÜBLER uit achtentwintigjarige waarnemingen te Munchen, Stuttgart en Augsburg heeft afgeleid. Daaruit zou volgen, dat het over 't geheel tusschen eerste kwartier en volle maan het menigvuldigst en het meest regent, het zeldzaamst daarentegen en het minst omstreeks laatste kwartier. Behalve dat echter voor zoo iets nog geen reden kan worden opgegeven, is het verschil wederom zoo luttel dat het een gewoon waarnemer ten eenemale moet ontgaan.

Wat voorts de stralen aangaat waarmede de maan onze nachten opluistert, zij kunnen bezwaarlijk op de weêrgesteldheid eenigen invloed uitoefenen. Men heeft ze een verkoelend vermogen toegeschreven, hetgeen voorshands reeds niet weinig bevreemding moet wekken, daar ze immers aan het koesterend zonnelicht hun aanzijn te danken hebben. Opzettelijke proeven daarenboven hebben die gewaande koude van het maanlicht geenszins doen kennen. Door het namelijk op te vangen op de grootste brandglazen of brandspiegels en alzoo te concentreren (waardoor de zonnestralen eene hitte gaven, in staat om goud te smelten), kondigden de gevoeligste thermometers niet de minste verandering, en alzoo ook geen daling aan.

Zonder dus aan de maan allen invloed op onzen dampkring te kunnen ontzeggen, mogen we toch dien invloed op deugdelijke gronden voor niet anders dan schier onmerkbaar houden, en in geenen deele voor belangrijk genoeg, dat men in staat zou zijn uit hare schijngestalten gevolgen te trekken ten aanzien van de weêrsgesteldheid en deze daaruit te voorspellen — en dit toch is het, waartoe men steeds overhelt. Het zeggen is, dat de verschillende maanphasen doorgaans verandering van weder aanbrengen: helderheid bij betrokken lucht, regen als het helder is; dat dus de maan, niet ongelijk aan den man uit de fabel, warm en koud tegelijk blaast; doch, de ongerijmdheid van zulk eene bewering daargelaten, willen we ons enkel afvragen, of de ondervinding dat inderdaad leert? En dan doet zich dadelijk het bezwaar op, hoe ver men die verandering van weder trekt, en springt het in de oogen, hoe rekkelijk die term is. De voorstanders van maansvoorspellingen zullen de minste overgangen van windstilte tot koelte, hoe gering ook, de geringste betrokkenheid of opheldering der lucht, als het in hunne kraam te pas komt, ondanks zich zelve nu eens voor werkelijke verandering verklaren, dan weêr niet achten. Velen letten bij voorkeur op de gevallen, die hunne gissingen schijnen te staven, en vergeten acht te geven op de veelvuldige uitzonderingen, of tellen die naauwelijks; hebben ook niet lang genoeg achtereen op de vermeende teekenen des hemels acht gegeven. Wil men dus de zaak uitmaken, zoo diende men geheel onbevooroordeeld jaren lang met de uiterste zorgvuldigheid op te teekenen wat men ziet gebeuren. Zoo is, b. v., eene reeks van dergelijke te Padua gedurende 45 jaren voortgezette waarnemingen door TOALDO overwogen geworden, en de door hem verkregene uitkomst *schijnt* de volksmeening aan de hand te gaan. Hij bevond voor elke 7 nieuwe manen het weder zesmaal veranderlijk en slechts één keer bestendig; voor elke 6 volle ma-

De schade is echter met den meesten spoed in zooverre hersteld, dat de passage niet wordt belemmerd.

Acht inlanders, uit de dessa Donasrie, de rivier Slamaran willende overvaren, om hunne aan den overkant der rivier weidende buffels te huis te halen, zijn door den stroom medegesleept en verdronken.

REMBANG. — Door de op den 5den Januarij gevallen zware regens en daardoor onstane bandjirs, zijn in de districten Biuangoon en Kragan negen bruggen op den grooten postweg beschadigd, waarvan twee geheel zullen moeten worden vernieuwd. De gemeenschap werd hierdoor twee dagen gestremd.

PASOEROEAN. — In den avond van den 5den Januarij werd door zekeren radhen Soerahman in de kotta Pasoeroean amok gemaakt, waarvan vier personen het slagtoffer werden. Het is der policie gelukt den amokmaker nog dienzelfden nacht in handen te krijgen.

De aanleiding van deze daad moet worden gezocht in minnenijd en het ontvreemden van eene kostbare krisschede.

BEZOEKIE. — Ten gevolge van de in de eerste dagen van Januarij gevallen zware regens en daardoor ontstane overstroomingen, is op sommige plaatsen in deze residentie belangrijke schade veroorzaakt aan bruggen, wegen en waterleidingen.

In het district Kalie-tiekoes zijn drie bouws met indigo beplante velden verwoest, een paar bruggen door den stroom naar zee medegesleept en op vier plaatsen belangrijke gaten in den grooten postweg geslagen.

Tot herstelling van een en ander worden de noodige maatregelen genomen. (*Jav. Cour.*)

NEDERLAND.

De Willemskerk te 's Hage nadert hare voltooijing. De herbouw van een locaal, oorspronkelijk voor manège bestemd, tot een Protestantsch kerkgebouw, bood geheel eigenaardige moeijelijkheden aan; de ruimte binnen de hoofdmuren was te groot voor de daarin te plaatsen kerk, zoodat deze thans daarin als het ware, het middelstuk uitmaakt en omgeven wordt van al zulke localiteiten, als voor woning van den kerkbewaarder, voor consistorie en andere kamers, magazijnen, gangen enz. vereischt werden.

Het gebouw, dat eene oppervlakte aanbiedt van 63,00 el in de breedte en 31,50 el in de diepte, bevat thans de kerk, welke een langwerpig vierkant vormt. De ingangen bevinden zich aan den voorgevel en aan de beide zijden. Onder den toren is de ingang naar de zitplaatsen der koninklijke familie; de tribune is achter den toren geplaatst, juist tegenover den predikstoel. Vóór dezen zijn de zitplaatsen voor de kerkeraadsleden en naast en achter deze laatste, in 6 wijken (A-F) verdeeld, de zitplaatsen voor de toehoorders, doch zóó ingerigt, dat de voorste reijen voor de vrouwen bestemd zijn. In het ruim kunnen alzoo 1388 personen plaats nemen. Dan heeft men, regts en links van en tegenover den predikstoel, 6 tribunes, te zamen bevattende 698 zitplaasen. Het fraaije orgel, vervaardigd door den in dat vak beroemden W. H. Kam, verheft zich boven de tribune voor de koninklijke familie. Het kerkgebouw wordt door vier caloriferes verwarmd.

Het keurig bewerkt geheel is vervaardigd in zoogenaamden Gothischen stijl, door de zorgen en onder de leiding van den ingenieur Camp, architect des konings.

De predikstoel bestaat uit eene achtkante kuip, op achtkanten doorzigtigen voet. Twee trappen geleiden naar een bordes, achter de deur, welke zich in het ruggenstuk bevindt, waardoor men toegang tot in den stoel verkrijgt. Het achtkant klankbord wordt slechts gedragen door de twee deurstijlen. De twee consoles, welke aan die stijlen zijn verbonden, dragen mede het klankbord, zonder dat dit echter uit het ornament blijkt. Het geheel wordt boven het klankbord bekroond door eene doorzigtige kapel.

De voorlezersbank heeft den gewonen vierkanten vorm en is mede rijk georneerd.

Het voetstuk voor het doopbekken is, even als de voet van den predikstoel, achtkant en doorzigtig.

Deze voorwerpen van eikenhout vervaardigd, werden hier ter stede uitgevoerd en doen eer aan de ervaren hand van den beeldhouwer J. Botermans.

Het zilveren Avondmaalservies, in dezelfde genre georneerd als de Predikstoel, verdient veel lof om de netheid van uitvoering en strekt tot eere aan de fabrijk van den heer J. W. van Kempen te Utrecht.

Het tafellinnen uit de fabrijk van H. van Hoven te Noenen (Noord-Brabant) is mede keurig bewerkt. Op het midden van elk servet prijkt het wapen van Z. M. den koning als prins van Oranje, en is omgeven door oranje- en eiken takken.

Hetzefde wapen bevindt zich over de geheele oppervlakte van de tafellakens verspreid, in door oranje- en eikenloof gevormde ruiten.

Het geheele geschenk draagt de blijken, dat het door eene milde hand werd geschonken en zal gewis de Neder.-Herv. Gemeente te 's Hage, met dankbaarheid jegens Z. M. den koning vervullen.

ENGELAND.

— Als een vervolg op het voorkomende in ons nummer van 1 Januarij No. 1 betrekkelijk het vervaardigen van valsche aandeelen der Cristallen-paleis-maatschappij, kunnen wij nog melden, dat de delinquent is veroordeeld tot 20 jaren bannissement. Zijne vervalschingen loopen over meer dan 24000 aandeelen, die thans voor rekening der maatschappij komen die er eerst weinig zin in had; doch op de bedreiging van het comitté der effectenbeurs, dat hunne aandeelen in dat geval van de lijst der courante effecten zouden worden geschrapt, heeft zij moeten besluiten het geheele montant als nieuw kapitaal op te nemen.

Zulke zaken komen slechts al te dikwijls voor, en nog kortelings werd in Frankrijk door misbruik van vertrouwen, een diefstal op veel grooter schaal gepleegd (*l'affaire Rottschild*). De delinqnenten in die zaak zijn in Amerika gevat en hebben beloofd, of zoo men wil, gedreigd eenige zeer interessante geheimen betrekkelijk de Parijsche effectenhandel te zullen openbaren. Of wij van die openbaringen veel zullen vernemen, is zeer twijfeläehtig; want daar hunne beweringen allen schijn van waarheid hebben, en zij in hunne beschuldigingen de namen der hoogst geplaatste personages noemen, zal de invloed der Fransche notabiliteit wel zorgen, dat hun lot met eenen digten sluijer bedekt blijft.

VARIA.

HANDEL IN IJS. Dat de handel in ijs voor de Vereenigde Staten van Noord-Amerika zeer belangrijk wordt, blijkt uit de opgave, dat in 1855 alleen uit Boston 150,000 ton ijs verzonden is; dat twee derde van deze hoeveelheid naar de zuidelijke staten der Unie verzonden is, het overige één derde naar Zuid-Amerika en West-Indie.

STOOMKUSTVAART IN DE ROODE ZEE. — Het bestuur van Egijpte heeft besloten eene maatschappij voor de stoomkust vaart in de Roode zee op te rigten. Het kapitaal der maatschappij zal 10 millioen francs bedragen. Het Gouvernement schrijft voor 3 millioen in, de overige zeven zullen door voorname personen en door Europesche koopliedea worden bijeengebragt. Tot voorzitter van den raad van administratie der maatschappij is benoemd Mustapha Beij, neef van den onderkoning. Onder de Europesche leden noemt men de heeren Thurburn, Jules Pastré Livi, S. W. Ruijssenaers, Dumreicher en Zaciali. De schepen der Maatschappij zullen schroefschepen zijn, met hulpstoomvermogen; zij zullen alle havens bezoeken waar men thans slechts de ellendige schuitjes der inboorlingen ziet. Het overbrengen der bedevaartgangers belooft aan de Maatschappij groote voordeelen.

BEVOLKING VAN RUSLAND. In een werk over zijn land gaf de staathuishondkundige Tegoborski op, dat het aantal zielen in 1852 bedroeg 68 millioen met eene vermeerdering van 1 Pct. 's jaars. Volgens eene telling door keizer Alexander II bij de troonsbeklimming bevolen, was het cijfer der bevolking echter slechts 63 millioen, en kwamen bijzonderheden aan den dag, welke bij het overige der wereld nog niet algemeen bekend waren. De geestelijkheid der Russische kerk komt voor het ontzaggelijk getal van 510,000 zielen voor; die van de toegelaten sekten telt 35,000; de erfelijke adel 155,000; de kleine burgerij, waaronder gewezen soldaten, 425,000; vreemdelingen met tijdelijk verblijf 40,000; verschillende nederzettingen van kozakken in kolonien aan de Ural, Don, Wolga, de Zwarte Zee, de Baïkal, voorts de Baschkirs en de ongeregelde kalmukken, 2 millioen; — de bevolking der steden, de midden en lagere standen 5, die van het platte land 45 millioen; de omzwervende stammen 500,000; de inwoners der Trans-Kaukasische bezittingen 1,400,000; het koningrijk Polen 4,200,000; het Groot-hertogdom Finland 1,400,000, en de Russische kolonien in Amerika 71,000. Bij de troonsbeklimmimg van keizer Nikolaas was de uitkomst der telling slechts 51 millioen.

MEXICO. In het begin van Oktober schenen de moeijelijkheden tusschen Groot Brittanie en Mexico eene spoedige ontknooping te naderen. Nadat het Gouvernement der republiek den eisch betrekkelijk de zaak van Pepico niet had ingewilligd, sloot de Britsche zaakgelastigde den 2den de legatie, en vertrok naar Pacubaya om nadere instruktien af te wachten. Intusschen zouden Engelsche eskaders gereed zijn om zoowel in de Golf als ter westkust van Mexico te handelen, indien er ter bekrachtiging der eischen besloten werd tot dat uiterste over te gaan.

Het Gouvernement schorste de betalingen op de inkomende regten van Vera-Cruz. Er hadden uitgebreide verkoopen van verbeurd verklaarde kerkelijke goederen plaats, en men hoopte de schatkist spoedig aangevuld te hebben. Pogingen tot omverwerping van het Gouvernement en eene zamenzwering om den president Comonfort te vermoorden, waren ontdekt en verijdeld.

SPOORWEGEN IN RUSLAND. De koncessie is over eene lengte van 2500 Eng. mijl spoorweg voor 80 jaar aan eene Fransche maatschappij verleend, tegen 15,500 £ per mijl, onder eene waarborg van 4½ pCt. en bovendien ½ pCt. voor het reserve fonds. Het is nog niet bekend of de maatschappij het *Credit mobilier* is dan wel eene andere van kapitalisten met den heer Rothschild aan het hoofd. Over de voordeelen der voorwaarden valt eerst te oordeelen na de opname in hoever de lijnen tot beduidend minder kosten dan de genoemde som per mijl kunnen worden aangelegd. Zeer belangrijk is ook de vraag over het tijdvak waarin de werken tot stand zullen komen; want de totale vereischte som van ongeveer 40 millioen £ zal eene geldbeweging veroorzaken, welke in zekere mate niet slechts op allerlei Russische, maar ook op andere ondernemingen moet drukken.

— Men meldt uit *Turijn*, dat de bekende ingenieur UGO CALINDRI, die zich reeds door onderscheidene geschriften over de landeng e van Suez bekend gemaakt heeft, tegen het einde dezer maand een aanvang zal maken met de uitgave van een *Bolletino dell' istmo de Suez*, waarin hij om de 14 dagen berigten zal mededeelen omtrent deze belangrijke onderneming. De Heer CALINDRI staat in regtstreeksche briefwisseling met den heer DE LESSEPS.

Laatstgemelde heeft zijn dagblad over hetzelfde gewigtige onderwerp, *l'Isthme de Suez*, begonnen, en te 't Gravenhage verkrijgbaar gesteld bij GEBRS. BELINFANTE.

— Volgens BONNIER's catalogus van boeken in Zweden verschenen, zagen aldaar gedurende 1855 het licht 601 werken, waarvan 411 oorspronkelijke uitgaven en 190 vertalingen. De godgeleerde en stichtelijke literatuur heeft ook daar de overhand, hoezeer niet in die mate als bij ons. Zeer gering is het getal volksboeken en over technische wetenschappen. Slechts één werk over wijsbegeerte zag daar het licht. Grooter is het getal werken over Staat- en handelswetenschappen. Van de 190 vertaalde werken zijn er 87 vertaald uit het Duitsch, 67 uit het Engelsch, 17 uit het Fransch, 15 uit het Deensch, 2 uit het Italiaansch, een uit het Spaansch en een uit het Hollandsch. Van dit laatste weten wij alleen dat het een landbouwkundig werk is.

— De bekende Zweedsche geschiedschrijver, de Heer FRYXEL heeft onlangs het eerste deel der levensbeschrijving van den beroemden Koning van Zweden Karel XII in het licht doen verschijnen, hetwelk groote belangstelling in het vaderland van dezen tot dusverre als in een dichterlijken nevel gehulden vorst heeft te weeg gebragt, daar de schrijver die talrijke nog ongebruikte bronnen geraadpleegd en zich van zijne taak met veel talent en onpartijdigheid heeft gekweten, geenszins gunstig is zijn oordeel over dezen heldhaftigen vorst. Dit eerste deel loopt tot op den vrede van *Altranstad*, den 14den Sept. 1706 en zal nog door een tiental deelen gevolgd worden. Overigens is dit werk even als de vroegere geschriften van dezen in Zweden zeer populairen schrijver, zoo als zijne verhalen uit de Zweedsche geschiedenis, zijne levensbeschrijvingen van GUSTAAF ADOLF, van Christina, Karel X, Karel XI, zeer belangrijk van inhoud en boeijend van stijl.

— Uit *Rome* meldt men, dat pater THEINER eerlang de drie eerste deelen van zijn vervolg op de Kerkelijke jaarboeken van BARONIUS, waaraan hij sedert 10 jaren met onvermoeiden vlijt heeft gewerkt, in het licht zal doen verschijnen.

---

nen vijfmaal veranderlijk en eens bestedig; voor elke 3 kwartieren tweemaal veranderlijk. Men weet, de maan legt geen volkomen ronden kring of cirkel, maar een' langwerpig ronden weg, eene zoogenoemde ellips, om onze aarde af, zoodat zij zich eens in de maand het digtst bij en eens het verst van hare planeet af bevindt. Op die twee tijdstippen vestigde TOALDO mede zijne aandacht en kwam hier tot de bevreemdende uitkomst, dat op den kortsten afstand van de 6 keeren het weder vijfmaal veranderlijk was, en op den versten afstand van de 5 keeren viermaal, zoodat, als dat waar was, men zich van de werking van het hemellicht al heel bezwaarlijk een bepaald denkbeeld zou kunnen vormen. Maar de cijfers van TOALDO bewijzen niets hoegenaamd, daar hij zich door de voorliefde voor zijne opgevatte meening tot de grootste partijdigheid liet vervoeren, zoodat hij zelf niet eens merkte van de waarnemingen op zulk eene wijs te hebben zamengevoegd, dat, wat er ook van de zaak ware, de uitkomst nimmer eene andere kon zijn, dan hij ze verlangde. Onder het voorwendsel toch, dat er voor het tot stand komen van het vermoede uitwerksel eenige tijd noodig was, rekende hij de twee tot drie dagen vóór en na nieuwe en volle maan daarbij, terwijl de veranderingen, die daags voor en daags na de kwartieren plaats vonden, desgelijks aan die kwartieren werden toegeschreven; de overige dagen der maand daarentegen kwamen enkel voor zich zelve op. Men gevoelt, dat dit geen eerlijke manier van handelen is; zoo toch kon de grootste bestendigheid de dagen der schijngestalten werkelijk hebben gekenmerkt, en moest TOALDO toch het tegendeel hebben bevonden.

Een ander, Prof. PILGRAM te Weenen, onderzocht dergelijke waarnemingen van 1763—1787, dus vijf en twintig jaar lang volgehouden, en ook tegen zijne berekeningen zijn niet minder gewigtige bedenkingen aan te voeren. Maar wat het fraaist is, hij vond in zeker opzigt juist het tegendeel van TOALDO in zoo ver, dat volgens hem de tijd der nieuwe maan zich door eene mindere veranderlijkheid van het weder kenmerkt dan niet alleen die der volle maan, maar ook der kwartieren. Voor 't overige was de zonderlinge uitkomst van TOALDO ook de zijne: dat de invloed der maan zich evenzeer op den versten als op den digtsten afstand meest liet merken.

Nu vragen we: als uit naauwkeurige en lang voortgezette waarnemingen bevooroordeelde lieden niet anders dan door gekunstelde drogredenen resultaten ter gunste eener ongerijmde meening weten te verkrijgen, tusschen welke nog niet eens eenstemmigheid heerscht, welke waarde is dan aan zulk eene meening toe te kennen?

De Ouden hielden zich op grond van den vermeenden aanzienlijkken invloed der maan aan het guldengetal of tijdperk van METO. De sterrekunde namelijk leert, dat na 235 maanmaanden, dat is omstreeks een tijdsverloop van 19 zonne- of burgerlijke jaren, de zon, maan en aarde ten aanzien der schijngestalten vrij nabij denzelfden betrekkelijken stand hebben als bij het begin, zoodat, meenden de Ouden, de weêrsgesteldheid van vóór 19 jaren zich iederen dag moest herhalen. Maar ook al bedrogen zij zich niet met aan den invloed der maan zoo veel te hechten, in allen geval rekenden zij buiten den waard, met den veranderenden afstand van onze wachtster te veronachtzamen. Want aangezien ook de langwerpig ronde *baan* der maan eene draaijende beweging heeft om de aarde; die in een tijdvak van 8 jaren en 10 maanden nagenoeg afloopt, zoo mogen al na 19 jaren zon en maan in de eigene rigtingen van onze aarde zich bevinden, de afstand waarop de maan telkens staat, is niet dezelfde gebleven. Vergelijkt men dan ook, gelijk ARAGO gedaan heeft, den hoogsten warmtegraad en de jaarlijksche hoeveelheid gevallen regenwater voor een aantal jaren, die telkens met 19 opklimmen, b. v., 1701, 1720, 1739, enz., 1709, 1728 enz., dan bespeurt men daartusschen niet de minsten overeenkomst die steek houdt, en soms verschillen, die zeer aanzienlijk zijn.

(*Wordt vervolgd.*)

nen. Met gebruikmaking van een overgroot aantal oorkonden, geeft de gesschiedschrijver een verhaal van de daden der Pausen en de lotgevallen der kerk. Het werk is opgedragen aan den Keizer van Oostenrijk en de uitgave geschiedt op kosten van den markies CAMPANA.

— Den 16den October jl. is te *Florence* de beroemde oudheidkundige en architect LUIGI CANINA, kort na zijne aankomst, aan een aanval van beroerte overleden. Hij was op zijne terugreis uit Engeland naar Rome. Zijne talrijke groote werken over de geschiedenis der oude kunst, over de kerkelijke bouwkunst en de Romeinsche topographie, hebben zijnen naam eene welverdiende beroemdheid verschaft.

— Te Parijs is door eenige cosmopolitische Duitschers een weekblad, in de Duitsche taal, onder den titel van *Pariser Zeitung* opgerigt. Te oordeelen naar het programma, belooft het niet onbelangrijk te zijn.

— Zij die in de geschiedenis der letterkunde belangstellen, zegt de *Times*, zullen met genoegen vernemen, dat een tweede exemplaar der eerste uitgave van HAMLET in 1603 onlangs ontdekt is. Aan dit exemplaar ontbreekt wel is waar, de eerste titel, maar het is behalve dit in den besten staat. Deze schat voor de liefhebbers van oude en zeldzame editien, is voor de som van 120 P. st. verkocht.

— In Pruissen is de *Augsburg. Allgem Zeitung* verboden. Dit verbod heeft bij den Duitschen boekhandel eene algemeene sensatie verwekt, te meer daar dit blad het eenige is waardoor boekaankondigingen in Rusland bekend worden, en men met rede vreest dat thans de Pruissische beambten het transito door Pruissen zullen beletten, want allleen langs dien weg werd dat blad van Augsburg naar Rusland verzonden.

— Ook in den boekhandel heeft zich de tegenwoordig toenemende zucht tot het aangaan van ondernemingen op actiën vertoond. Vijf boekhandelaren in Duitschland hebben den 6den Sept. l. l. eene circulaire verspreid tot het oprigten van eene Maatschappij van actionarissen ten doel hebbende de onder de firma ARNZ & Co. te *Dusseldorf* bestaande uitgeverszaak, benevens de daartoe behoorende steendrukkerij, boekdrukkerij, enz. aan te koopen. Het kapitaal tot aankoop en voortzetting der zaak is bepaald op 300,000 Thaler, in 600 actiën à 500 Thaler. De zaak van ARNZ is in de laatste jaren verbazend toegenomen, wanneer men nagaat dat van 1853 tot 54 daarin werd omgezet een kapitaal van 72,500 Th., van 1854—55 een kapitaal van 131,700 Th. en. van 1855—56 een kapitaal van 199,700 Th.; terwijl, niettegenstaande eene aanmerkelijke uitbreiding van personeel, enz. niet eens alle bestellingen konden uitgevoerd worden. De omzet van het loopende jaar moet die van het voorgaande nog verre overtreffen. De gemiddelde netto-winst wordt met het oog op den omzet in het laatste jaar op 30% berekend, zoodat den actionarissen een aanzienlijk dividend wordt verzekerd.

TWEE ADVERTENTIEN,

(LETTERLIJK UIT DE HAARLEMSCHE COURANT OVERGENOMEN,) MET EEN COMMENTAAR.

I.

Er wordt op eene kostschool te N., Prov. O., een bekwame ondermeester gezocht, minstens van den derden rang, geschikt om met jonge lieden uit den deftigen stand om te gaan, en in staat om de beginselen der meetkunst, der Engelsche, Fransche en Hoogduitsche talen en der vaderlandsche geschiedenis te onderwijzen, en tevens om de orgeldienst waar te nemen in de Protestantsche kerk,

Salaris, naar gelang van bekwaamheden, *plus minus* *f* 70 's jaars, benevens inwoning, kost, bewassching en gezellig verkeer. Nadere informatiën op *franco* brieven, adres X. te N.

II.

Er wordt bij eene familie te N., Prov. O., eene bekwame koetsier gezocht, goed in staat om met paarden om te gaan en des noods ook aan tafel mede te bedienen. Loon *f* 80 's jaars, buiten verval. Adres *franco* brieven, A. B. C. te N.

De Ondermeester.

„Als ik maar half zoo goed met paarden als met ezeltjes omgaan kon, dan wierd ik zeker koetsier!”

De Koetsier.

„Vrouw, als onze Klaas niet sterk genoeg wordt om koetsier te worden, moeten we een schoolmeester van hem maken. Dat brengt haast evenveel op. — Maar 't is lang zoo'n fatsoenlijk beroep niet!”

GEBOORTEN, HUWELIJKEN EN STERFGEVALLEN.

Bevallen:

De Steurs, van der Waai, D., Batavia 16 Januarij. — T. A. Koelman, Varkevisser, D., Boengoer (Soerabaya) 14 Januarij. — H. S. de Ceuninck van Capelle, Haun, Z., Batavia 17 Januarij. — D. C. van den Dungen Bille, Cato, D., Soerabaya 23 Januarij.

Overleden:

J. H. Groos, koffij-pakhuismeester, Medono (Kadoe).— W. H. Ploegman, Binkhuijzen, Soerabaya 4 Januarij.— E. S. van Dort, Tagal 16 Januarij.

VERTREKKENDE PERSONEN.

J. C. le Conge en familie. — L. Platon. — Gunerius Havorsen en familie. — J. Martens. — Mr. C. Visscher. — C. A. D. Wierts van Coehoorn en familie.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum	Vlag	Namen der Schepen	Gezagvoerders	Van
Jan. 24	Z. M.	Egmond.	Luit. ter-zee 1e. kl. M. N. Jansen.	Batavia
„ —	Nederlandsche	Komms. des Konings v. d. Heim.	A. Hoogenstraten.	„
„ 25	Fransche	Ardent.	A. Rabalte.	„
„ —	Nederl. Ind.	Kim Tian Hoat.	Ghoei Binkiat.	Banjermassing.
„ —	„ „	Heatlie.	Tjoa Tinbing.	Balie Padang.
„ —	„ „	Klara.	Bagong.	Banjoewangie.
„ —	„ „	Stoomschip Langen Lamongan.	Th. Deighton.	Batavia.
„ 26	„ „	„ Padang.	B. J. Schipper.	Macasser.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum	Vlag	Namen der Schepen	Gezagvoerders	Naar
Jan. 24	Baliesche	Pinang.	Ong Kaij.	Balie Badong.
„ —	Nederl. Ind.	Bientang Timor.	Said Machnoon.	Grissee.
„ 25	„ „	Al Adenie.	Hadjie Hassan.	Batavia.
„ 27	„ „	Digna.	Oedin.	Pamanoekan.
„ 28	Nederlandsche.	Minister Thorbecke.	C. van Duijn.	Nederland.
„ —	„	Elisabeth Anthonia.	J. Janzen.	„
„ —	Nederl. Ind.	Adenan.	Hadjie Mohamat Yassin.	Grissee.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag	Namen der Schepen	Gezagvoerders	Bestemming	Agenten
Nederlandsche	Jeannette en Cornelia.	Verhoeven.	Hongkong.	Fraser Eaton & Co.
„	Juno.	Chevallier.	Nederland.	„ „ „ „
„	Johanna en Geertruida.	Flens.	„	„ „ „ „
„	A. R. Falck.	Van Duijvenboden.	„	„ „ „ „
Fransche	Ardent.	Rabalte.	Nantes.	„ „ „ „
Nederl. Ind	St. Langen Lamongan.	Deighton.	Onbestemd.	„ „ „ „
Engelsche.	Emma.	Griffin.	Booby Eiland.	Adam & Co.
Nederlandsche	Tasmania.	B. J. Jonker.	Amsterdam.	Schimmelpenninck & Co.
„	Elisabeth.	H. F. Klok.	Onbepaald.	Van Leeuwen & Co.
„	Komms. des Koning v. d. Heim.	A. van Hoogenstraten.	Ten bevrachting.	„ „ „ „
Nederlandsche	Maria Veronica.	G. Mulder.	Nederland.	P. Kervel & Co.
„	Albatros.	H. P. Haasnoot.	„	Ruyl Cramer & Co.
„	Witte Corneliszoon de Witt.	Kruijmel.	„	„ „ „ „
Nederl. Ind.	Alnair	S. Awab b. Awab Said.	Grissee.	Gezagvoerder.
„ „	Harriet.	Kenna.	Timor Koepang.	Nash.
„ „	Resgil Gair.	Sech Achmat b. Abd. Alan.	„	Gezagvoerder.
„ „	Alfulk.	Sech Abdul Kadir Baradja.	Banda en Amboina.	„
„ „	Kiem Heg Ing.	Oeij Bokking.	Grissee.	„
„ „	Djoedool Karim.	Aminodin.	Koetee.	„
„ „	Pogoan Zephijr.	Ong Kimling.	Grissee.	„
„ „	Naim Balhair.	S. A. b. M. Bahaweris.	Amboina en Banjarmassing.	„
„ „	Faidool Moebarak.	Hamsa Noordin.	Banda en Amboina.	„

Aangekomen Passagiers.

Met het Nederl. Ind. stoomschip *Langen Lamongan*, de heer Dormaar en Mevr. Challinger.— Met het Nederl. Ind. stoomschip *Padang*, de resident van Banda Andriesse, kapiteins Rochemont en van Bloemen Wanders, luitenants van Genderen, van den Berg, Amiot en van Oordt, luit. ter-zee 1 kl. van Boneval Faure, luit. ter-zee 2 kl. jonkh. von Pestil, adj. adm. A. van Hoboken, apotheker 2 kl. Coster, de heeren Adams, van Stal, Klein, Hartog, Marcho en fam., Harmssen en B. Testongie, kommandant, officieren en equipagie van het verongelukte Fransche oorlogstoomschip *Duroc*; Z. M. troepen en bannelingen.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia, stoomschepen Suriname, Celebes, Onrust en Vesuvius; de schoenerbrik de Lansier, Egmond; de schepen Alfulck, Elizabeth, Faidul Moebarak, Ardent; de stoomschepen Java, Banda, Langin Lamongan en Padang; de barken Fatal Maän, Adrakool Haer, Hoksing, Maria Veronica, Tatas Banjermassing, Fathool Wahap, Juno, Oceaan, Emma, Bacht Mastora, Kiem Heg Ing, Jeannette en Cornelia, Fathool Mana, Naim Balgijer, Djoedoel Karim, Elmashoor, Adenan, Tasmania, Pogoan Zephyr, Joedul Barie, Witte Corneliszoon de Witt, Albatros, Johanna en Geertruida, A. R. Falck, Kim Tian Hoat, Kommissaris des Konings van der Heim; de brik Siekanoograhan; de schoeners Tio Kiem Tiang Thai, Tjanli, Attaief, Bella en Hiatlie; de kotters Riengit, Krabbe en Klara.

PASOEROEAN.

AANGEKOMEN.

19 Jan. De Ned. Ind. schoener *Katjong*, gezagv. Saka, van Soerabaya; de Ned. Ind. kotter *Paulina*, gezagv. Pa Ardie, van Soerabaya; de Ned. Ind. bark *Zeepaard*, gez. J. Giltjes, Lz. van Samarang.

21 Jan. Het Ned. schip *Biesbosch*, gezagv. J. H. Mugge, van Soerabaya.

VERTROKKEN.

19 Jan. De Ned. Ind. schoener *Katjong*, gezagv. Saka, naar Soerabaya; de Ned. Ind. kotter *Krabbe*, gezagv. Mardam, naar Soerabaya.

21 Jan. De Ned. Ind. kotter *Paulina*, gezagv. Pa Ardie, naar Soerabaya.

Aan- en uitvoer te Soerabaya van den 26sten tot en met den 28sten Januarij 1857.

AANVOER.

Van Nederland per het Ned. schip *Comms. des Konings v. d. Heim*, gezagv. A. Hoogenstraten, agenten J. F. van Leeuwen & Co.

200 kisten bier, W. Cores de Vries; 25 kelders genever, Friedlander; 2 kisten koopmanschappen, van Coevorden; 20 kisten bessensap., 2 kisten schilderijen, 2 kisten Deventerkoek, 2 kisten drop, A. Bouman & Co; 10 balen dekens, Ruyl Cramer & Co; 1 kist inhd., 1 piano, Deeleman; 4 kisten zeep en parfumerien, H. J. Lion; 3 kisten vergulde lijsten, B. J. van Eck & Co; 50 vaatjes boter, 3 kisten manufacturen, Order.

Van Banjarmassing per de Ned. Ind. bark *Kiem Tiang Hoat*, gezagv. Ghoei Bingkiat, agent Gezagvoerder.

14,980 bossen rotting, N. H. M., 200 stuks planken, 350 stuks kadjangmatten.

Van de Moluccos per de stoomboot *Padang*, gezagv. Schipper, agent W. Cores de Vries.

2 paarden, 2 kisten sagueer, Major Matzen & Co; 1 kistje sagueer, 1 pak was, Van Delden; 57 pakken was, Adam & Co; 7 kisten en 1 vat spijkers, 1 kist opium, Fraser Eaton & Co; 103 stuks was, McMillan Marten & Co; 89 kisten kajoe poetie-olie, 219 collies was en kleinigheden, diverse Arabieren en Chinezen; en eenige goederen bestemd voor Batavia en Samarang.

Van Batavia per de stoomboot *Langen Lamongan*, gezagv. Deigthon, agenten Fraser Eaton & Co.

1 kist, 47 stuks meubels, 1 kistje provisien, Gebr. van Delden; 1 kistje provisien, 1 kist porcelein, 1 kist sigaren, Asschenbergh & Co; 1 kist zadelwerk, Fraser Eaton & Co; 5 kisten lijnwaden, Ruyl Cramer & Co; 1 kistje kleinigheden, Bake; 1 tromel kleeding, Mevrouw Ruisse; 11 collies regaal, Order.

UITVOER.

Naar Grissee per de Ned. Ind. bark *Adenan*, gezagv. Hadjie Mohamat Yasin.

Ballast.

Naar Nederland per het Ned. schip *Minister Thorbecke*, gezagv. C. van Duijn.

$76^{64}/_{100}$ picols rotting, $1931^{53}/_{100}$ picols suiker, $2073^{52}/_{100}$ picols rijst, 1250 stuks buffelhuiden, 1000 stuks koehuiden Fraser Eaton & Co; 15 leggers arak, A. Bouman & Co; $3648^{86}/_{100}$ picols suiker, Ruyl Cramer & Co; 34 leggers arak, W. Mathieu & Co; $1844^{06}/_{100}$ picols suiker, Van Eck & Co.

Marktprijzen.

SUIKER N°. 16 per picol *f* 18.—
Idem. „ 15 „ „
Idem. „ 14 „ „
Idem. „ 13 „ „
Idem. „ 12 „ „
KOFFIJ per picol. Nominaal.
RIJST (CARGA) per koijang *f* 95 à *f* 105.—
Id. (WITTE) „ „ *f* 130 à *f* 140.—
KOEHUIDEN per 100 st. *f* 300. —
ARAK per legger *f* 120 à *f* 130.—
OLIE (KLAPPER) per picol.
OLIE (KATJANG).
KADJANG MATTEN.
ROTTING.
WISSELKOERS. 103 à 104%

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Zondag den 1sten Februarij des morgens ten half 9 ure.
Ds. VAN DAVELAAR.
BEDIENING VAN HET AVONDMAAL.

Maandag den 2den Februarij des avonds ten half 7 ure.
Nederduitsch en Maleisch.
Ds. SCHIFF.
BID-UUR VAN HET ZENDELING-GENOOTSCHAP.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST.

Zondag den 1sten Februarij des morgens ten half 9 ure.